and up to 0.42 m high); and Trenches 16 and 22, a 1863 Napoleon III bronze 5 centimes coin, a gilded button with the inscription: TREBLE GILT, an ornate gilded (?) (possibly gold) belt buckle (?), and a gilded (?) brass (possibly gold) buckle (Fig. 2).

At a depth of 1.4–1.5 m, Trench 25 yielded 2 vertical and 2 horizontal wooden beams (roughly 85x25 cm and 65x15 cm) probably connected with a previous wooden bridge or quay (Fig. 3); at a depth of 1.35 m, in the SW section of Trench 28, a 17th-century stove tile decorated with a vase and floral composition (Figs. 4–5); and Trench 40, part of a late 19th – early 20th-century building foundation.

Tomas Ivanauskas

Tomo gatvė 2A, 2B ir 6

2020 m. lapkritį – gruodžio pradžioje ir 2021 m. kovo–lapkričio mėnesiais vyko detalieji tyrimai Klaipėdoje, Tomo g. 2A, 2B ir 6 sklypuose projektuojamo viešbučio vietoje. Sklypų istorinius tyrimus atliko K. Demereckas, istorinių duomenų analizę papildė architektūrinių tyrimų autorės V. Veževičienė, D. Saulytienė, V. Pilkauskienė ir I. Liaudanskaitė (VšĮ Architektūros tyrimų centras).

Sklypai patenka į Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 27077) ir Klaipėdos senamiesčio (UK 16075) P dalies teritoriją neužstatytoje senamiesčio dalyje, ribojamoje Tomo, Mėsininkų ir Didžiojo Vandens gatvių. 2020 m. baigta tirti dar 2017 m. pradėta perkasa 1 (216 m² plotas), 2021 m. baigta perkasa 3B (145 m²), taip pat tirtas likęs sklypų plotas. Visiškai ištirtas 989 m² plotas, padalintas į 5 perkasas. Teritorijos ŠV dalyje, palei Tomo gatvę tirtas, tačiau aptikus ankstesnį užstatymą ir tebeveikusių

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – 2017 m. iki įžemio ištirtos perkasos; 2 – 2020 m. iki įžemio baigta tirti 2017 m. perkasa; 3 – 2021 m. iki įžemio baigta tirti 2017 m. perkasa; 4 – 2021 m. iki įžemio ištirtos perkasos; 5 – 2021 m. iki įžemio nebaigtos tirti perkasos; 6 – 2021 m. iki įžemio ištirtos kontrolinės juostos; 7 – likęs netirtas plotas. T. Ivanausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – 2017 trenches excavated down to sterile soil; 2 – the 2017 trench excavated down to sterile soil in 2020; 3 – the 2017 trench excavated down to sterile soil in 2021; 4 – trenches excavated down to sterile soil in 2021; 5 – 2017 trenches not excavated down to sterile soil in 2021; 6 – baulks excavated down to sterile soil in 2021; 7 – unexcavated areas.

inžinerinių tinklų, iki įžemio neištirtas 375 m² plotas (padalintas į 3 perkasas) (1 pav.).

Remiantis ankstyviausia XVII a. Klaipėdos miesto kartografine medžiaga, manoma, kad šio kvartalo užuomazgos pateko į dviejų Danės upių senvagių supamos Memelburgo salos P pakraštį ir ribojosi su senąja upės vaga. Palyginus su kitais senamiestyje buvusiais kvartalais, šis buvo mažesnis, greičiausiai dėl natūralių gamtinių priežasčių – drėgnos teritorijos, besiribojančios su pilies gynybiniais įrenginiais (grioviais). Dėl to kvartalas pradėtas formuoti vėliau nei kiti senamiesčio kvartalai, išsidėstę sausesnėse vietose, toliau nuo gynybinių pilies

2 pav. Dekoratyviniai dirbiniai ir monetos iš perkasų 1–6: 1 – odininko adata; 2 – žalvarinis įvijinis žiedas; 3 – sidabrinis juvelyrinis dirbinys; 4 – bronzinis smeigtukas; 5 – alavinė ar švininė kareivio figūrėlė; 6 – 1920 m. Kubos 5 sentavų nominalo moneta; 7 – 1844 m. Prūsijos 1 sidabrinis grašis; 8 – 1669 m. Frydricho Vilhelmo 1 šilingas. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 2. Decorative artefacts and coins from Trenches 1–6: 1 – a leather needle; 2 – a brass ring with a spiral head; 3 – a silver jewellery piece; 4 – a bronze pin; 5 – a tin or lead toy soldier; 6 – a 1920 Cuba 5 centavos; 7 – an 1844 Prussia silver groat; 8 – a 1669 Brandenburg-Prussia Frederick William I shilling.

elementų. Klaipėdos miesto istoriografijoje įsigalėjusi nuostata, kad po truputį didėjant gyventojų skaičiui, Klaipėdos mieste ėmė trūkti tuščių sklypų. Tai ir nulėmė, kad 1667 m. pradėta užpilti Senosios Dangės upės vaga, kuri skyrė senamiestį ir Frydricho priemiestį (Safronovas V., *Klaipėdos miesto istorija*. Klaipėda, 2020). Sklypo istorinės raidos tyrime K. Demereckas nurodo, kad 1705 m. užpylus Senosios Dangės vagą, susidarė galimybė praplatinti palei upę buvusius sklypus, o užpylus senąjį pilies gynybinį griovį (Dangės senvagę) su tiltu į Turgaus gatvę pradėta formuoti būsima Sukilėlių gatvė. Įvertinant istorinius duomenis, galima daryti išvadą, kad šio kvartalo raidos pradžia siekia XVII a., tačiau ryškesnis formavimasis matomas XVIII a. I pusėje. Seniausias užstatymas sklypuose galėjo atsirasti ne anksčiau kaip XVIII a. II pusėje, nykstant greta esančios pilies pagrindinei gynybinei funkcijai.

Sklypuose ir jų aplinkoje žvalgomieji tyrimai atlikti 1985–1986 m. (R. Sprainaitis), jų metu išskirti 3 chronologiniai etapai. Seniausiam priskirta ir vietomis aptikta 25–65 cm storio juoda daržų žemė, kurioje rasta XVII a. I pusės – vidurio buitinės keramikos. Antrasis, datuojamas XVII a. II puse – XVIII a. pradžia, fiksuotas visose tirtose vietose, kuriose fiksuoti pamatų fragmentai bei kiemo grindinių dalys. Paskutiniam etapui priskirti XVIII–XIX a. kultūriniai sluoksniai (*LIIR*, f. 1, b. 1480, 1486). Aplink sklypų ribas, palei Tomo, Mėsininkų ir Didžiojo Vandens gatves 2009 m. žvalgyta (R. Songailaitė) 47,7 m ilgio kabelio tranšėja, kurioje ties Mėsininkų gatve aptikta XX a. pastatų fragmentų ir permaišytų XVIII–XX a. sluoksnių. Palei Tomo gatvę 46,7 m ilgio atkarpoje fiksuoti permaišyti XVIII–XX a. sluoksniai ir apardytų pastatų fragmentai (*LIIR*, f. 1, b. 5244). 2017 m. palei sklypų PR ribas atlikti žvalgomieji tyrimai (M. Jurgauskaitė). Tirti 5 šurfai (11 m^2 plotas), aptiktas 2,2 m storio XVIII–XX a. kultūrinis sluoksnis (*ATL 2017 metais,* 2018, p. 324–327). 2017 m. pradėti sklypų Tomo g. 2A, 2B ir 6 detalieji tyrimai (A. Milius). Buvo tiriamas 605 m^2 plotas (perkasos 1–3), iki galo ištirta perkasa 2 ir perkasa 3B – apie 289 m^2 plotas. Tyrimų metu aptikta 12 gyvenamųjų ir ūkinės paskirties pastatų pamatų ir jų fragmentų. Taip pat grindinių, grindų, šulinių, ūkinių dėžių, medinių tvorų ir kt. objektų, datuojamų XVIII–XX a. pradžia. Iš viso inventorinti 3189 XVII–XX a. pradžios radiniai. Tiriant perkasą 2, po XVIII a. datuojamu kultūriniu sluoksniu maždaug nuo 2,2–2,4 m gylio pasiektas juodos žemės sluoksnis,

kuriame metalo detektoriumi aptikta tik XVII a. pradžios–vidurio monetų. Jokių kitų archeologinių radinių ar struktūrų nerasta (*ATL 2017 metais,* 2018, p. 334–339).

Perkasa 1 ištirta iki 3,7–4,3 m gylio (iki H_{abs} –2,54 m), joje fiksuotas labai intensyvus kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI a. pabaiga – XVIII a., su retesniais XVI a. radiniais ir gausiais XVII–XVIII a. dirbiniais. 2–2,4 m gylyje aptikta medinių kuolų ir šalia jų horizontaliai dviem eilėmis suklotų lentų. Tvoros fragmentas 6,25 m ilgio, išlikę 43–66 cm aukščio, iki 32 cm skersmens 6 kuolai. Perkasos centre 2,5 m gylyje aptikta 1 m aukščio, 80 cm pločio medinė statinė, kurios viduje rastas beveik sveikas ąsotis, datuojamas XVIII a.

Be senamiesčio kultūriniam sluoksniui itin būdingų buitinės keramikos šukių ir koklių fragmentų, aptikta sveikų arba beveik sveikų koklių, odinių batų liekanų, žalvarinių kranelių, švininių plombų, geležinių raktų ir jų dalių, žalvarinis skaičiavimo žetonas, antpirštis, paauksuotas smeigtukas, sulenktas smeigtukas, sidabrinis juvelyrinis dirbinys, geležinis ietigalis, XVII a. datuojamų monetų ir kt. (2–5 pav.). Po kultūriniu sluoksniu fiksuotas gruntas su organika – ruda durpė, po kuria buvo rusvo sapropelio sluoksniai. Perkasoje aptikti 1989 archeologiniai radiniai. Perkasos dugne iškasus kelias iškasas, nustatyta, kad po sapropelio sluoksniu, kuris tęsiasi iki 6,3 m gylio (H_{abs} –4,24 m), giliau glūdi rudas – pilkas smėlis (plavūnas).

Perkasa 3B tirta iki 3,2–4 m gylio (H_{abs} –1,04 – –1,84 m), fiksuotas iki 3,5 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVII–XIX a., su pavieniais XVI–XVII ir XVIII–XIX a. archeologiniais radiniais bei gausiais XVII–XVIII a. dirbiniais. Tarp senamiesčiui būdingos masinės medžiagos aptikta vienetinių radinių: žvangutis, geležinė pentino žvaigždutė, švininė plomba, žalvarinė gėlės formos segė, visiškai sveikas XVII a. datuojamas puodas (4 pav.), rastas su jame buvusiu mediniu nežymiai apdegusiu šaukštu, bei geležinis patrankos sviedinys (5: 4 pav.). 3,1–3,9 m gylyje (H_{abs} –0,94 – –1,74 m) fiksuotas įžemis – gruntas su organika – šviesiai rudas (gelsvai rudas) sapropelis (perkasos Š dalyje) ir šviesiai ruda durpė. Iškasomis nustatyta, kad po rudos durpės sluoksniu visur slūgso vandeningas sapropelis, po kuriuo – melsvai pilkas smėlis (plavūnas). Smėlio sluoksnis fiksuotas 5,2–5,4 m gylyje (H_{abs} –3,02 – –3,24 m).

Perkasos V kampe aptikta medinio šulinio konstrukcija, išryškėjusi apie 2,2 m gylyje

0 5 cm

3 pav. XVII a. kampinis koklis. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 3. A 17th-century corner stove tile (Eckkachel).

0 5 cm

4 pav. XVII a. sveikas puodas iš perkasos 3B. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 4. An intact 17th-century pot from Trench 3B.

5 pav. Ginklai ir jų dalys iš perkasų 1–4: 1 – geležinis ietigalis; 2 – mėsininko kirvis; 3 – švininis muškietos ar pistoleto šratas; 4 – patrankos sviedinys. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 5. Weapons and projectiles from Trenches 1–4: 1 – an iron spearhead; 2 – a butcher's axe; 3 – a lead musket or pistol ball; 4 – a cannon ball.

(H_{abs} –0,04 m). Šulinys keturkampio plano, 1,59–1,74x1,54–1,58 m dydžio, sudarytas iš įvairaus dydžio (11–18x14–18 cm) medinių tašų, jungtų be įkirčių. Kampuose juos remia statmeni tašai, kurių stabilumą užtikrina šulinio vidinėje pusėje įremti horizontalūs tašai, išdėstyti maždaug 1 m aukščio tarpais. Išlikę 2 tokie horizontalūs tašai. Šulinyje aptikta pavienių gyvulių kaulų ir archeologinių radinių. Iš viso aptikti 67 inventorinti archeologiniai radiniai. Pavieniai radiniai būdingi XVIII a. II pusei – pabaigai, dauguma – XIX a. pradžios. Šulinys 2,7–2,8 m gylio, matuojant nuo jo viršutinės išlikusios sijos. Šulinio apačia pasiekta 4,9–5 m gylyje (H_{abs} –2,74 – –2,84 m), kur išryškėjo melsvai pilkas smėlis (plavūnas).

Perkasa 4A tirta iki 2,9–4 m gylio, fiksuotas XVII–XX a. kultūrinis sluoksnis, aptikta buitinės keramikos, koklių, kaolino pypkių, stiklinių butelių fragmentų ir kt. Taip pat rasta unikalių radinių: XX a. alavinė kareivėlio figūrėlė (2: 5 pav.), XVII–XVIII a. šaukštas, peilis, šakutė, sagos, muškietos ar pistoleto šratas, žalvarinis įvijinis žiedas (2: 2 pav.), 1632–1654 m. Kristinos Rygos šilingas. 1,9 m gylyje fiksuota „L" raidės formos 4,06x3,98 m dydžio akmenų konstrukcija, sudaryta iš 1–2 akmenų eilių, tarp kurių nebuvo jokios rišamosios medžiagos. Ties akmenų konstrukcijos posūkio kampu aptikti 3 kuolai, 1 rastas 1,7 m gylyje nuo žemės paviršiaus, kiti 2 lygiagretūs – 1,3–1,4 m gylyje. 1 kuolas buku viršumi, 70 cm aukščio, 33 cm skersmens, kiti du – 1,45–1,5 m aukščio, iki 15 cm skersmens. Konstrukciją greičiausiai galima įvardyti kaip ankstesnių sklypų tvorą, nes perkasoje 3B 2017 m. tyrimų metu fiksuota akmenų eilė, įvardijama kaip tvora (fiksuota panašiame gylyje ir tokia pat orientacija). Ši akmenų konstrukcija gali būti užtvaro ar gardo dalis. Apie 1–1,1 m į V aptikta dar viena akmenų konstrukcija, buvusi nežymiai giliau nuo anksčiau aprašytos, fiksuota 1,9–2,1 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Netaisyklingos – puslankio formos akmenų sankaupa fiksuota perkasos V dalyje. Struktūra 3,23x1,47 m dydžio, 35–45 cm aukščio, sudaryta iš 1–2 eilių akmenų, be rišamosios medžiagos. Konstrukcijos paskirtis nėra tiksliai žinoma.

2,9–4 m gylyje perkasoje fiksuotas gruntas su organika – ruda durpe, po kuria 3,6–4,5 m gylyje glūdi rudo sapropelio sluoksnis, o jį nuo 4,7 m gylio pradeda keisti melsvai pilkas smėlis. Remiantis stratigrafija, matomas nuolydis ir technogeninio bei durpės sluoksnio storėjimas PR kryptimi, toliau nuo Tomo gatvės į kvartalo gilumą (6 pav.).

Perkasoje 4B fiksuotas intensyvus XVII–XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo nuo 3,2–4,2 m gylio (H_{abs} –1,11 – –2,11 m) fiksuotas gruntas su organika.

Perkasa 5 dalinta į 2 dalis: 5A, kuri ištirta iki įžemio, ir 5B, kuri tirta tik iki 0,7–1 m gylio, nes šioje vietoje tebebuvo veikiantys inžineriniai tinklai. **Perkasoje 5A** iki 1,2–1,4 m gylio fiksuotas XIX–XX a. supiltinis sluoksnis, giliau

atidengtas neintensyvus XVII a. pabaigos (?) – XVIII–XIX a. kultūrinis sluoksnis su negausiais archeologiniais radiniais. Perkasoje aptikta švino lydinių ir švininė plomba, žalvarinė sagtis su liežuvėliu bei kitų archeologinių radinių. Rastas ir unikalus, nors archeologiniu požiūriu vėlyvas radinys – 1920 m. Kubos 5 sentavų nominalo moneta (2: 6 pav.). Gruntas su organika išryškėjo 2,7–3 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} –0,63 – –0,93 m).

Perkasose 6 ir **7** fiksuotas XVI–XX a. kultūrinis sluoksnis, kurio storis siekia iki 3 m gylį, žemiau – ruda durpė ir rudas sapropelis, kurį keičia melsvai pilkas vandeningas smėlis (plavūnas) (7 pav.). Tyrimų metu aptikta vario lydinio saga, juvelyrinis dirbinys iš 2 persipinančių juostelių bei 1844 m. Prūsijos 1 sidabrinis grašis ir 1669 m. Frydricho Vilhelmo 1 šilingas (2: 7–8 pav.).

Teritorijos ŠV dalyje, **perkasose 6, 7 ir 8** aptikta 4 pastatų, statytų ir rekonstruotų skirtingu metu, fragmentų. Pastatai ir statiniai buvę skirtingos paskirties, medžiagiškumo, formuoti nevienodu laiku, nevienodame aukštyje. Dominuoja akmenų mūro neaukštos pamatinės dalys. Kai kurios beveik be rišamosios medžiagos. Didelė dalis pamatų apardyta vėliausio, XX a. I pusės, laikotarpio namų statybos metu. Namai subombarduoti per II Pasaulinį karą (1944 m. gruodį), o pokariu nugriauti galutinai. *Pastato 1* pamatai priskiriami mediniam pastatui, tikėtina, fachverko konstrukcijos, statytam ne anksčiau nei XVIII a. II pusėje – XIX a. I pusėje ir nunykusiam iki 1856 m. Jo dydis, planinė struktūra nenustatyti, nes jis išliko fragmentiškai. *Pastato 2* liekanos priskiriamos buvusiam nedidelio tūrio mediniam ūkinės paskirties statiniui, statytam XVIII a. II pusėje – XIX a. I pusėje, nugriautam iki 1856 m. Išlikusios dvi pamatų dalys neleidžia atkurti buvusio pastato vaizdo ir planinės struktūros. Šio pastato PV pamato dalis – buvusi istorinė sklypų riba.

6 pav. Perkasos 4A ŠR pjūvis. T. Ivanausko nuotr.
Fig. 6. The NE cross-section of Trench 4A.

7 pav. Perkasos 6 PR pjūvis. T. Ivanausko nuotr.
Fig. 7. The SE cross-section of Trench 6.

Pastato 3 pamatų fragmentai tiriamoje teritorijoje užima didžiausią plotą. Pamatų dalys fragmentuotos – formuotos skirtingu metu, laikotarpiu nuo XVIII a. iki XX a. pradžios. Pastatas paskutiniuoju jo funkcionavimo etapu buvo mišraus tipo, dalinai mūrinis, gyvenamosios ar prekybinės paskirties. Pamatų kampinė dalis ties Tomo ir Mėsininkų gatvėmis visiškai sunaikinta, planinė struktūra išilgai pastato pamatų centrinės ašies suardyta įrengiant inžinerinius tinklus. Išskirti 4 pastato rekonstrukcijų etapai. 1 etapas – XVIII a. statyba, išskirtos ankstyviausios pastato 3 dalys (1–3). Tai pastatas, stovėjęs Mėsininkų ir Tomo gatvių kampe, šonu į Tomo gatvę. Pastatas buvęs stačiakampio

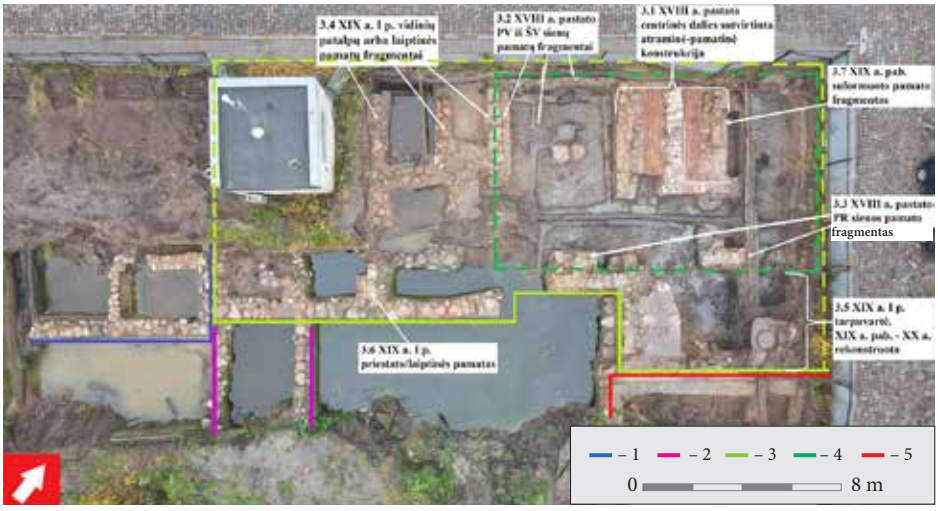

8 pav. Perkasose 6–8 aptiktų pastatų fragmentai: 1 – pastato 1 ribos; 2 – pastato 2 ribos; 3 – pastato 3 ribos; 4 – pastato 3 seniausia dalis; 5 – pastato 4 ribos. V. Veževičienės, D. Saulytienės, V. Pilkauskienės ir I. Liaudanskaitės brėž.

Fig. 8. The building fragments discovered in Trenches 6–8: the boundaries of: 1 – building 1; 2 – building 2; 3 – building 3; 4 – the oldest part of building 3; 5 – building 4.

plano, apie 13x9 m dydžio. Plytų mūro konstrukcija šiek tiek išgaubta. Pirmoji dalis – tai šio pastato buvusi centrinė dalis, jos sutvirtintas pamatas. Neatmetama prielaida, jog po šia struktūra galėjo būti įrengta nedidelė saugykla. Tačiau iš vėlesnių pamatinių dalių, užstatytų ant šios struktūros viršaus, galima spręsti apie tai, jog patalpa nebenaudota, greičiausiai dėl čia besikaupusio aukšto gruntinio vandens. Todėl ji buvo užpilta ir tapo atrama vėliau statytoms sienoms. XVIII a. pastatas prailgintas 5 m PV kryptimi palei Tomo gatvę. Šio etapo rekonstrukcijai priskiriamos pamatų dalys, įvardijamos kaip antroji dalis. XIX a. I pusėje pastatas vėl praplėstas PV kryptimi palei Tomo gatvę iki PV sklypo ribos bei užstatyta tarpuvartė palei Mėsininkų gatvę. Šiam trečiajam pastato raidos etapui priskiriamos pamatų 4–6 dalys. Pagal istorinius, ikonografinius duomenis, gyvenamasis namas XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje perstatytas į 3 aukštų namą, o buvusios tarpuvartės pastatas integruotas į bendrą tūrį. Šiam ketvirtajam etapui priskiriamos remontuotos pamatų ir grindų dalys ties buvusia tarpuvarte. Laikotarpiu iki 1903 m. gyvenamasis namas perstatytas iš 2 į 3 aukštų pastatą, tačiau tiksli perstatymo data nežinoma (8 pav.).

Perkasa 9 įgilinta tik iki 1,8–1,9 m nuo žemės paviršiaus, dėl pasikeitusio dujotiekio trasos iškėlimo laiko iš tiriamo sklypo perkasos nebuvo galima toliau tirti.

Nustatyta, kad storiausi kultūriniai sluoksniai glūdi teritorijos PR dalyje, giliau į kvartalą ir maksimaliai siekia iki 4,2 m storį. Teritorijos ŠV dalyje, arčiau Tomo gatvės fiksuoti labiau apardyti 2–2,5 m storio, o kai kuriose vietose ir visiškai suardyti kultūriniai sluoksniai. Iš viso inventorinti 4274 vienetai archeologinių radinių, iš kurių 125 ypatieji radiniai, svariai prisidedantys prie Klaipėdos miesto gyventojų buities raidos suvokimo.

Tomo St. 2A, 2B, and 6

In 2020–2021, an excavation was conducted at Tomo St. 2A, 2B, and 6 (7 trenches totalling 989 m^2) and beside Tomo Street in the NE part of the area (3 trenches totalling 375 m^2), but the discovery of the remains of former buildings and the continued operation of utility lines prevented the latter from being excavated down to sterile soil (Fig. 1). The investigation revealed 2.5–4.2 m thick, 16th–20th-century cultural layers, which were thickest in the SE part of the plot (Figs. 6–7). Below the cultural layer lay organic soil: brown peat and sapropel, followed by bluish grey sand. It also yielded archaeological finds characteristic of 16th–19th-century Klaipeda Old Town as well as special finds of exceptional historic and cultural value (Figs. 2–5). In the NE part of the territory, Trenches 6–8 yielded fragments of 4 buildings, which had been built and reconstructed at various times (Fig. 8), had different purposes, were made of different materials, and varied in height. A considerable part of the older, 18th–19th-century foundations were destroyed during 20th-century earthwork. The houses, damaged during WWII (December 1944), were completely demolished after the war.

Tomas Ivanauskas

Tomo gatvė 26 ir 28

2020 m. liepos–spalio ir 2021 m. kovo mėnesiais atlikti detalieji tyrimai Klaipėdoje, Tomo g. 26 ir 28 projektuojamo viešbučio vietoje. Sklypų istorinius tyrimus atliko V. Safronovas, atidengtų ankstesnio užstatymo fragmentų architektūrinius tyrimus atliko UAB „Atodangos“ (R. Zilinskas), fotogrametrinius matavimus atliko UAB „Terra modus“ (M. Putrimas). Sklypai yra Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 27077) ir Klaipėdos senamiesčio (UK 16075) ŠR dalies teritorijoje, apie 10 m į PR nuo buvusios Šv. Jono bažnyčios, kitoje Tomo gatvės pusėje ir į PV nuo vadinamojo Jono kalnelio – buvusio Klaipėdos miesto įtvirtinimo bastioninio pylimo ir ravelino. 2020–2021 m. ištirtas 458,71 m^2 plotas, padalintas į 4 perkasas: perkasa 1 buvo 112,5 m^2 ploto, perkasa 2 – 116,55 m^2, perkasa 3 – 117,55 m^2 ir perkasa 4 – 112,11 m^2.

Iki XVII a. pabaigos nagrinėjamų sklypų P dalis buvo upės pakrantėje. 1988–1993 m. vykę kvartalo tarp Tomo, Vežėjų, Didžiosios Vandens ir Pasiuntinių gatvių tyrimai parodė, kad Senoji Dangė yra tekėjusi per šį kvartalą. Kuolais ir išilginiais rąsteliais sutvirtintas upės krantas aptiktas apie 8,5 m į Š nuo Didžiosios Vandens gatvės. Vadinamoji miesto sala nepradėta urbanizuoti anksčiau nei XV a. pabaigoje, bet salos V krašte, kuriame tuo metu buvo ir aptariamieji sklypai, XVI a. pradžioje dar buvo tuščia; užstatymas ten formavosi tik XVI a. II pusėje (Žulkus V., *Klaipėdos senojo miesto raidos modelis*. Vilnius, 1991, p. 45).

Sklypai Tomo g. 26 ir 28 pateko į sujungtą sklypą tuometiniu adresu *Thomasstraße* 21–24, skirtą pagrindinės Klaipėdos miesto mokyklos poreikiams. Tikslią pirmojo mokyklos pastato statybos datą šiame sklype identifikuoti leidžia atminimo lenta, kadaise kabojusi ant pastato. Joje buvo įrašas *Schola Memelensis ope Dei Triunius Maximi tandem exstructa* [*Anno*] *1781* („Aukščiausiajai Dievo Trejybei padedant“, buvo įkurta 1781 m. (*Bericht über die höhere Bürgerschule zu Memel*. Memel, 1858, S. 32; Sembritzki J., *Geschichte der Königlich Preussischen See und Handelsstadt Memel*. *Memel*, 1900, S. 283–284)). Johanneso Sembritzkio knygos vertėjai netiksliai išvertė, esą mokykla pastatyta dviejuose sklypuose tik po 1854 m.